

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ANAYASA VE ADALET KOMİSYONLARI ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON
TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
22 Nisan 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Yusuf Beyazıt'ın, bugün Komisyonda Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 159'uncu maddesi gereğince, Hâkimler ve Savcılar Kurulunda boşalan 5 üyelik için aday seçimlerine yönelik çalışmaların yapılacağına ve seçim sürecinin nasıl olacağına ilişkin açıklaması

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- TBMM Başkanlığından gelen şekliyle Komisyon gündeminin yanlış oluşturulup oluşturulmadığı, TBMM Başkanlığına bildirimde bulunularak Karma Komisyonun 7 HSK üyeliği için aday belirleyerek işlemlerin buna göre başlatılıp başlatılmaması hakkında görüşme

IV.- ALT KOMİSYONLAR

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 159'uncu maddesi gereğince, Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeliği adaylarının seçimiyle ilgili olarak alt komisyon kurulması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ANAYASA VE ADALET KOMİSYONLARI ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON

-----0-----
1'inci Toplantı
22 Nisan 2025 Salı
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon saat 15.04'te açıldı.

Komisyon Başkanı Yusuf Beyazıt, bugün Komisyonda Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 159'uncu maddesi gereğince, Hâkimler ve Savcılar Kurulunda boşalan 5 üyelik için aday seçimlerine yönelik çalışmaların yapılacağına ve seçim sürecinin nasıl olacağına ilişkin açıklama yaptı.

TBMM Başkanlığından gelen şekliyle Komisyon gündeminin yanlış oluşturulup oluşturulmadığı, TBMM Başkanlığına bildirimde bulunularak Karma Komisyonun 7 HSK üyeliği için aday belirleyerek işlemlerin buna göre başlatılıp başlatılmaması hakkında usul görüşmesi yapıldı.

5 kişiden oluşan bir alt komisyon kurulması; kurulacak alt komisyonun, çalışmalarında tam tutanak tutulması, ihtiyaç duyması hâlinde çalışma konusuyla ilgili olarak Karma Komisyon adına yazışma yapmaya yetkili kılınması, aday adaylarının ilan duyurusunda ve mevzuatta öngörülen başvuru şartlarını taşıyıp taşımadıklarını tespit ederek seçim evrakını hazırlamakla görevlendirilmesi; alt komisyonun raporunu 29 Nisan 2025 Salı günü saat 12.00'ye kadar Karma Komisyon Başkanlığına sunması için süre verilmesi kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, adayları seçmek için 6 Mayıs 2025 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere saat 15.46'da toplantıya son verildi.

22 Nisan 2025 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.04

BAŞKAN: Yusuf BEYAZIT (Tokat)

BAŞKAN VEKİLİ: Murat ALPARSLAN (Ankara)

SÖZCÜ: Osman MESTEN (Bursa)

KÂTİP: Rabia İLHAN (İstanbul)

----- 0 -----

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonumuzun muhterem üyeleri, toplantımızı teşrif eden değerli katılımcılar, kıymetli basın mensupları; Komisyon Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yetersayımız vardır.

Karma Komisyonun 28'inci Yasama Dönemi 2'nci Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Yusuf Beyazıt'ın, bugün Komisyonda Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 159'uncu maddesi gereğince, Hâkimler ve Savcılar Kurulunda boşalan 5 üyelik için aday seçimlerine yönelik çalışmaların yapılacağına ve seçim sürecinin nasıl olacağına ilişkin açıklaması

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Bu toplantımızın çağrı gündemini 17 Nisan 2025 Perşembe günü sizlere yazılı olarak tebliğ etmeye başladık ve ayrıca TBMM uzantılı resmi e-posta adreslerine de gönderdik ancak ben gündemi bir kez daha hatırlatmak istiyorum: Gündemimiz Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 159'uncu maddesi gereğince Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeliği aday seçimlerine yönelik çalışmaların yapılmasıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Hâkimler ve Savcılar Kurulunun görev süresi dolan 5 üyesinin yerine üye seçimi yapılması gerekmektedir.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Başkanım, bir cümle... Usule ilişkin bir itirazımız olacak, hatırlatayım.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Onu saklı tutarak... Vereceğim efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek 5 Hâkim ve Savcılar Kurulu üyesi için Yargıtay üyeleri arasından 3 üye, Danıştay üyeleri arasından 1 üye, 1 üye de yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçilecektir. Malumlarınız olduğu üzere, mezkûr üyelikler için 15 adayın Anayasa uyarınca Karma Komisyonumuz tarafından belirlenmesi gerekmektedir. Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeliği seçimi süreci bağlamında TBMM Başkanlığınca başvuru şartları 8 Nisan 2025 tarihli Resmî Gazete'de ilan edilmiş ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisi resmî internet sitesinde duyurusu yapılmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, başvuran adaylardan aday adaylarına ait evrakları 16 Nisan 2025 tarihinde Karma Komisyon Başkanlığımıza havale etmişlerdir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca gönderilen başvuru evrakına göre Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek 5 Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeliği için 48 Yargıtay üyesi, 6 Danıştay üyesi, 8 yükseköğretim üyesi, 39 avukat olmak üzere toplam 101 aday adayları süreci içerisinde başvuruda bulunmuştur. Hâlihazırda bu aday adaylarına ait başvuru evrakı Karma Komisyon Başkanlığımız uhdesinde bulunmakta olup sayın üyelerimizin incelemelerine açıktır. Aday adaylarına ait isim listeleri toplantı gündemimiz ekinde siz sayın üyelerimize tebliğ edilmiştir. Başvuru sayısının çokluğu ve Komisyonumuzun geçmiş uygulamaları nazara alındığında bu toplantımızda alt komisyon kurmamız uygun olacaktır. Kuracağımız alt komisyonda aday adaylarının Anayasa ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunuyla ilgili diğer mevzuatta öngörülen başvuru şartlarını taşıyıp taşımadıklarının tespiti yapılacaktır.

Değerli üyelerimiz, bu bağlamda usulle ilgili bir tartışma olduğu için ben o konuda bir söz vereceğim ama ondan önce görsel basınımızı, bizim çalışmalarımızı daha rahat yürütebilmemiz açısından -yazılı basınımız kalabilir- görevlerini tamamlayıp salonunun dışına davet ediyorum ve ben bu anlamda da şimdi usul tartışmasıyla ilgili olmak üzere Bülent Tezcan Bey'e söz vereceğim.

Evet, görsel basınımızı dışarıya alalım arkadaşlar.

Ben Bülent Tezcan Bey'e usul tartışması için söz veriyorum.

Buyurun Bülent Bey.

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- TBMM Başkanlığından gelen şekliyle Komisyon gündeminin yanlış oluşturulup oluşturulmadığı, TBMM Başkanlığına bildirimde bulunularak Karma Komisyonun 7 HSK üyeliği için aday belirleyerek işlemlerin buna göre başlatılıp başlatılmaması hakkında görüşme

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli basın mensupları; öncelikle Anayasa Komisyonumuzun herhâlde ilk toplantısı mı bu çalışma toplantısı bu dönemde?

HALUK İPEK (Amasya) - Daha önce yaptık.

MURAT ALPARSLAN (Ankara) - Daha önce yaptık.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Bir tane yaptık, doğru. Hayırlı uğurlu olsun. Tabii, önemli bir görev için bir araya geliyoruz. Özellikle yargıyla ilgili Hâkimler ve Savcılar Kuruluna belirlenecek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin belirleyeceği, seçeceği üyelerin ön çalışması, ilk belirlemelerini Karma Komisyon olarak yapmak üzere toplandık. Daha başlangıçta çalışmaların başarılı geçmesini, hayırlı uğurlu olmasını diliyorum; iyi, verimli bir çalışma olması dileklerinizi belirtiyorum Komisyon üyesi diğer arkadaşlarımızın da adına.

Değerli Başkanım, sayın üyeler; burada sadece usule ilişkin düşüncelerimi söyleyeceğim, sonra gündemin diğer seçimle ilgili maddesine geçtiğinde hem alt komisyon hem de bu konudaki temennilerimizi müsaade ederseniz ayrıca ifade edeceğiz. Derli toplu neden burada önceden bir usul tartışması açma ihtiyacı duyduk, bunu paylaşmak istiyorum. Biliyorsunuz, son Anayasa değişikliğinden sonra özellikle Hâkimler ve Savcılar Kurulunun oluşumu yeniden düzenlenmişti. Bu düzenlemeye dayalı olarak

Türkiye Büyük Millet Meclisinde 2 kez Karma Komisyon olarak, sonra da Meclis olarak Hâkimler ve Savcılar Kurulu oluşumu gerçekleştirildi, bununla ilgili seçim yapıldı. Şimdi, Anayasa'nın 159'uncu maddesine göre, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun 7 üyesini Türkiye Büyük Millet Meclisi seçiyor, 4 üyesini Sayın Cumhurbaşkanı seçiyor veya atıyor, bir de Adalet Bakanı ve -eski tabirle Adalet Bakanlığı Müsteşarı, şimdi müsteşarlık kalktığı için Anayasa'da hâlâ öyle yazmakla birlikte- bakan yardımcısı temsil ediyor ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu görev yapıyor. Şimdi, burada Hâkimler ve Savcılar Kurulunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderdiği yazıdan anlıyoruz ki Türkiye Büyük Millet Meclisinden seçilen üyelerin 5'inin görev dönemi sona erdi ve 5'iyile ilgili seçim yapılacak, 2 üyenin görev dönemi sona ermedi; bunların görev dönemleri devam edecek diye bir tespit yapılmış. Bu tespit üzerine Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığımız ilana çıkmış ve bu çerçevede Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının ilanı Resmî Gazete'de yayımlanmış, biraz önce de Sayın Başkanımızın ifade ettiği üzere 5 üyenin, 3 Yargıtay, 1 Danıştay, 1 de akademisyen ya da avukatlardan olmak üzere 5 üyenin seçileceğine dair önümüze bir dosya, böyle bir gündem ve böyle bir görev verildi.

Değerli arkadaşlar, bir kere bu söylediklerimin hiçbirisi şu anda Hâkimler ve Savcılar Kurulunda görev yapan kişilerin pozisyonları ya da şahsıyla ilgili değildir yani mutlaka sözlerimin ucu o süreyi doldurup doldurmadığına ilişkin 2 değerli üyeye dokunacaktır ama onların iş yapma biçimi, çalışma biçimi ya da onların kişilikleri, pozisyonlarıyla hiçbir biçimde ilgili değildir; öncelikle bunu net olarak ifade edelim. Burada biz, ilk defa, bu oluşan kurullarda süresinden önce boşalmalar nedeniyle yerine seçtiğimiz üyelerin durumu bundan sonra nasıl olacak diye aslında bir içtihat oluşturuyoruz; bu meselenin önemi burada ortaya çıkıyor. Şimdi, biliyorsunuz, biz daha önce burada 7 arkadaşımızı Hâkimler ve Savcılar Kuruluna gönderdik, seçtik ve gönderdik, onlar da görevlerine başladılar. 7 arkadaşımızdan 2'sinin görev süresi şu veya bu şekilde zamanından önce, dört yıldan önce tamamlandı, onların yerine de yine Türkiye Büyük Millet Meclisinde 2 arkadaşımızı seçtik, orayı tamamladık. Şimdi, buradaki tartışma, bu 2 arkadaşımız, seçilen 2 arkadaşımız, önceki seçilen ve görev süresi tamamlananların kalan süresini mi dolduracak yoksa kendisi için yeni dört yıllık bir süre mi başlayacak? Şimdi, görüyoruz ki Hâkimler Savcılar Kurulu kendisi resen oturmuş ve demiş ki: "Bu seçilenlerin görev süresi kendileri için dört yıllık görev süresidir, dolayısıyla Meclisin seçtiği 5 üye için yeniden seçim yapacağız."

Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; öncelikle, şu çok önemli: Bütün kurumlar yetkisini Anayasa'dan alır. Türkiye Büyük Millet Meclisi de yetkisini Anayasa'nın 159'uncu maddesinden alır, Hâkimler ve Savcılar Kurulu da yetkisini Anayasa'dan alır. Anayasa, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Hâkimler ve Savcılar Kurulunu nasıl seçeceğini düzenlemiş ve buradan 7 kişinin seçileceği düzenlenmiş, ayrıca, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun kurul hâlinde çalışacağı kurumun oluşturulma biçiminden itibaren, başından itibaren belli yani Hâkimler ve Savcılar Kurulu kişiler üzerinden değil, kurul olarak seçilir, kurul olarak çalışır. Şimdi, biz burada yeni bir içtihat başlatacağız. Burada -ilk defa olduğu için- daha önce bir örneği yok, bu son Anayasa değişikliğinden sonra oluşacak kurulda bir örneği yok. Eğer biz burada görev dönemi biten herkesin yerine seçilenler yeni bir kendi görev dönemleri başlar ve dört yıl devam ederler dersek Kurulun kurul hâlinde çalışma esası, mantığı ve bu kurumun kuruluş biçimine aykırı hareket etmiş oluruz, Anayasa'nın bu meseleye yaklaşımını da doğru yorumlamamış oluruz. Bakın, burada, belirlemeyi yaparken Anayasa diyor ki: "Bir kurul oluşturacaksınız, bu kurul oluşturulurken o günün dengeleri gereği yürütmeyi temsil eden Cumhurbaşkanı, yasamayı temsil eden Türkiye Büyük Millet Meclisi bir araya gelecek ve o gün bu koşullar içerisinde en uygun, en dengeli şekilde kurulu oluşturacak." Şimdi, Yüksek Seçim Kurulunda süre bittiğinde, yerine biri geldiğinde gelen kişi kalan süreyi tamamlar. Şunu diyebilirsiniz: "Yüksek Seçim Kurulunda ve kuruluş kanununda bununla ilgili hüküm var 'Gelen süreyi tamamlar.' diye." Önceki Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun oluşumunda da yedek üye uygulaması vardı. Yedek üye uygulamasının olduğu yerlerde de "Yedek üye kalan süreyi tamamlar." diye açıkça belirtme ihtiyacı ortaya çıkmıştı. Bugün, Anayasa'nın 159'uncu maddesinde de doğal olarak Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu'nda da görev süresi dolanın yerine seçilen üyenin bir öncekinin görev süresini tamamlayacağına ilişkin açık bir hüküm yok ancak buradan yola çıkarak "Böyle bir açık hüküm yok, dolayısıyla dört yıllık süreyi tamamlar." diye bir yorum yapmak mümkün değildir çünkü yedek üyelik düzenlemesi yapılmış olsaydı, yedek üyenin asıl üye niteliğini kazanamaması için kalan süreyi ancak tamamlayabileceğine ilişkin hükme ihtiyaç vardı. Yasa koyucu, burada, Anayasa koyucu düzenlemeyi yaparken yedek üyelik kurumu olmadığından seçilen kişinin kalan süreyi yani bir önce asıl seçim sırasında Kurula seçilenin kalan süresini tamamlayacağını bu kurumun seçim sisteminin doğal bir sonucu olarak kabul etmiş ve bu konuda ayrıca bir düzenleme yapmaya gerek görmemiştir.

Şimdi, burada, böyle bir yaklaşım içerisine girersek birkaç problemle karşı karşıyayız. Birincisi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisini, üye belirleme yetkisini Hâkimler ve Savcılar Kuruluna bırakmış oluruz yani şunun görev süresi şu zaman bitti, bunun görev süresi bu zaman bitti, onun göndereceği yazıya bağlı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi iş yapmak zorunda kalır; bu, doğru bir yaklaşım değil. Onun için, dolayısıyla, öncelikle Karma Komisyonumuzun Türkiye Büyük Millet Meclisinden bu konuda yeniden bir karar alıp talepte bulunmasını ve 7 kişilik seçim yapılmasını, Meclisin seçeceği 7 üyenin de bu dönemde yeniden seçilmesi gerektiğini düşünüyoruz; bu sebeple Türkiye Büyük Millet Meclisi Meclis Başkanlığına bu hususun bildirilmesi lazım. Şöyle bir başka risk var burada, biri, Anayasa'da Meclisin yetkilerinin doğrudan doğruya Hâkimler ve Savcılar Kurulunun kendi görev dönemini kendisinin tarif etmesi gibi bir problemle karşı karşıya kalacağız ancak bir başka problem daha var, burada iki noktada seçim yapma yetkisi var, biri yürütme organı yani Sayın Cumhurbaşkanı, diğeri de yasama organı, Türkiye Büyük Millet Meclisi. Eğer biz kalan sürenin bu şekliyle seçilen kişi, kalan süreyi değil de tamamını kullanır, dört yıllık seçilir dersek yeni dönemde suistimale açık bir içtihat oluştururuz. Bu da nedir? Gerek Parlamento çoğunluğu gerekse Cumhurbaşkanı, fark etmiyor, seçme yetkisi olan kurul seçim kendi seçim görev döneminin son iki ayına geldiğinde, son bir ayına, iki ayına, üç ayına geldiğinde eğer tamamını seçebilme olanağı bulursa ilgili yerleri istifayla boşaltıp yeniden yeni kurulun yetkisine tecavüz edecek şekilde yani seçimden sonra oluşacak Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisine tecavüz edecek şekilde veya seçimden sonra seçilecek yeni cumhurbaşkanının yetkisine tecavüz edecek şekilde sonraki dört yılı etkileyecek bir kurul oluşturma imkânını vermiş oluruz. Yani Meclisin 7 kişisini ya da Cumhurbaşkanının belirleyeceği 4 kişiyi üç ay kala önceden istifa ettirip seçimden sonra seçilecek Cumhurbaşkanı ya da yeni Meclisin yeni kurulu oluşturabilme imkânını elinden alacak bir yorumu Anayasa'ya uygun yorum olarak kabul edebiliyorsak burada söyleyecek bir şey yok ancak biz bunun doğru olmayacağını, yasa koyucunun da böyle bir niyetle

hareket etmediğini düşünürüz. Bu sebeple, öncelikle bu usulî meselenin, gündemin yanlış oluşturulduğunu, bu yanlış oluşturma Başkanlığımızdan kaynaklı değil, kuşkusuz, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığından gelen şekliyle gündemin yanlış oluşturulduğunu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına tekrar bildirimde bulunularak Karma Komisyonumuzun 7 kişi olarak seçim yapmasının önünün açılması ve işlemlerin buna göre başlaması gerektiği, öncelikle bu konuda bir karar verilmezse sonraki işlemlerin sakat olacağını düşünürüz. Bu nedenle usul tartışması açık.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Çok teşekkür ediyorum.

Usul tartışması üzerine lehte ve aleyhte olmak üzere 2 kişiye söz vereceğim.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Lehte...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Aleyhte...

MİTHAT SANCAR (Şanlıurfa) - Aleyhte...

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Şengül Karslı Hanım lehte; aleyhte Mithat Bey.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bülent Bey'in aleyhinde ben de...

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Benim tutumum üzerine lehte ve aleyhte...

Mithat Bey'e aleyhte söz veriyorum.

Şengül Hanım, buyurun.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Siz tutumunuzu daha ortaya koymadınız Başkan. Tutumunuzu koymadınız, tutumunuzu açıklamadınız Başkan.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Efendim? Rüştü Bey, buyurun.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Başkanım, affedersiniz ama... Yusuf Başkan, gündemi açarken 5 kişiyi seçeceğinizi belirttiniz fakat Bülent Bey'in açıklamasından sonra siz tutumunuzu ortaya koymadınız, tutumunuzu söylerseniz o zaman tutumun lehinde, aleyhinde diye söz isteriz

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Tamam. Tutumumuz, 5 kişi üzerinde seçimlerimizi yapacağız ve dolayısıyla lehte ve aleyhte şimdi 2 kişiye söz veriyorum.

İstanbul Milletvekilimiz Şengül Karslı Hanımefendi lehte konuşacaklar, Mithat Sancar Bey de aleyhte.

Önce Şengül Hanım'a söz veriyorum.

Buyurun.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Kıymetli üyeler, ben de toplantımızın hayırlı olmasını diliyorum, seçimimizin hayırlı olmasını diliyorum.

Tabii, Anayasa'ya ve kanuna bağlı olmak hiçbirimizin itiraz edeceği bir husus değil ancak orada yazmayan bir şeyi de yorum yoluyla niyet okuması yaparak başka bir şey de düşünülebilir düşüncesiyle bir sonuca varmak da çok hukuki ve Anayasa'ya uygun olmaz.

Anayasa'nın Hâkimler ve Savcılar Kurulunu düzenleyen 159'uncu maddesi çok açık, 4'üncü maddesinde de "Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üye bir kez daha seçilebilir." ifadesi vardır ki süresinin bitmesi dışında da boşalması mümkündür, birçok sebeple boşalabilir dolayısıyla seçim hakkı da vermek gerekir.

Yine, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu'nun da "Üyelerin Seçimi" başlıklı 18'inci maddesinde, 3 üyesi Yargıtay üyelerinden, 1 üyesi Danıştay üyelerinden, 3 üyesi hâkimlik mesleğine alınmasına engel bir hâli olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk dalında görev yapan öğretim üyeleri ile meslekte fiilen on beş yılını doldurmuş avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisince dört yıl için seçileceği hüküm altına alınmıştır. Gerek Anayasa'da gerekse 6087 sayılı Kanun'da üyelikte boşalma hâlinde yapılacak seçim üzerine boşalan üyelik için seçilen yeni üyelerin yerine seçildikleri üyenin görev süresini tamamlayacakları yönünde bir hüküm bulunmamaktadır. Görev süresine ilişkin olarak Anayasa ve 6087 sayılı Kanun'da yer alan dört yıllık sürenin esas alınması bu sebeple gerekmektedir.

6087 sayılı Kanun'un 27'nci maddesinin 2/7/2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle yapılan değişiklikten önceki -üyelikten boşalma hâli de 27'nci maddede düzenlenmişti- hükmü şöyleydi: "Kurul üyelerinin ölüm, emeklilik, istifa ve benzeri nedenlerle boşalması hâlinde Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyelikler için boşalmayı takip eden altmış gün içinde kalan süreyi tamamlamak üzere yeni üyelerin seçimi yapılır. Diğer üyeliklerin boşalması hâlinde ise asıl üyenin yedeği tarafından kalan süre tamamlanır." 2'nci fıkrasında da, "Genel Kurulun toplantı yeter sayısını oluşturamayacak şekilde üyeliklerde boşalma olması hâlinde boşalan asıl ve yedek üyelikler için altmış gün içinde yeniden seçim yapılır. Bu seçim sonucunda asıl ve yedek üyeliğe seçilenler yerine seçildikleri üyenin kalan sürelerini tamamlarlar." şeklinde bir düzenleme vardı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilen üyelerden olan mevcut HSK üyeleri Avukat Havvanur Yurtsever'in görev süresi 26/11/2025 tarihinde dolmakta ve yine, Profesör Doktor Çetin Arslan'ın görev süresi de 5/2/2028'de dolmakta. Üyelikte boşalma nedeniyle 6087 sayılı Kanun'un 27'nci maddesine göre, sırasıyla, 24/11/2021 ve 31/1/2024 yıllarında seçilmiş olup görev süreleri devam ettiğinden bu aşamada HSK'de görev süresi dolan 5 üyenin yerine seçim yapılacaktır çünkü mevcut kanunda yeni gelen üyenin önceki üyenin süresini dolduracağına ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. 6087 sayılı Kanun'un kabul edilen ilk hâlindeki 27'nci madde hükmünde boşalan üyelikler için yapılan seçimin kalan süreyi tamamlamak üzere yapılacağı yönünde açık bir hüküm bulunmaktayken güncel düzenlemede bu hükmeye yer verilmemiştir. Bu husus, kanun koyucunun da bu konudaki iradesinin görev süresinin dört yıl olarak uygulanması olduğunu ortaya koyduğu kanaatindeyiz. Kanun koyucunun koymama sebebini bu hâliyle yorumlayıp açık bir hüküm olmayan şekliyle kabul etmeyi Anayasa'ya ve yasaya aykırı bulduğumdan görüşümü bu şekilde arz etmiş oldum.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Mithat Sancar Bey'e söz vereceğim şimdi.

Buyurun.

MİTHAT SANCAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben de Divanı ve bütün milletvekili arkadaşlarımı sevgiyle selamlıyorum ve iyi bir çalışma yapacağımıza olan inancımı vurguluyorum.

Bu meselede oluşturulacak içtihadın önümüzdeki dönemlerde ortaya çıkabilecek bazı olumsuzlukları önleme yönünde gerçekleşmesi bir sorumluluk olarak önümüzde duruyor. Evet, kanunda açık bir hüküm yok yani "Kalan süreyi tamamlar." şeklinde bir hüküm yok ama sürenin ne olacağı da belirtilmemiş. Mesela bazı kanunlarda bu açıkça öngörülmüş, biraz önce örneği verildi, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu'nda böyle bir hüküm vardı, Yüksek Seçim Kurulu Kanunu'nda da var.

Bakın, 4'üncü maddenin (9)'uncu fıkrası ki önemli bir düzenleme ve bu Kurulumuz da HSK gibi, diğer kurullarımız gibi çok önemli işlevler görüyorlar. Özellikle demokrasinin ve hukuk devletin güvenle sürdürülebilmesi ve yerleştirilebilmesi açısından bu iki kurul çok önemli. Bizim tercih edeceğimiz yöntem, bu amaçlara da hizmet edecek şekilde gerçekleşmeli kanısındayım.

Bir defa, açık hüküm olmaması bizim yorumla bunu doldurmamızı mümkün kılıyor, engellemiyor. Hukukta eğer açık bir hüküm yoksa, bunu yorum yoluyla ilgili kurulun -hangi kurulsu, diyelim yargı olabilir, şimdi bizim bulunduğumuz kurul olabilir, başka kurullar da olabilir- kendileri bir içtihat oluşturabilirler, oluştururlar da. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığından gelen yazı Hâkimler ve Savcılar Kurulunun çizdiği çerçeveyi esas alıp Komisyona iletilmiş görünüyor. Bu konuda herhangi bir müdahalesi olmamış Sayın Meclis Başkanının, o zaman görev bize, Karma Komisyona düşüyor bu durumda. Özellikle, hukuka güven konusunda ciddi sorunlar yaşadığımız bu dönemde alacağımız kararların da hassasiyeti gözeten nitelikte olması önemlidir. Bizlerin, hukuka güveni tesis etmesi hem demokrasinin istikrarlı işlemesini hem de toplumsal barışın daha fazla yerleşmesini, daha güçlü olmasını sağlayacaktır. Hukukta güvensizlik ve hukuka güvensizlik, hukuk kurumlarına inancın ve güveninin düşük olması demokrasiyi de toplumsal barışı da ciddi biçimde zedeler. Biraz önce Bülent Tezcan Beyefendi'nin söylediği o istismara ya da suistimale açık durumların da mutlaka burada karar verilirken dikkate alınması gerekiyor. Özellikle, görev süresinin dolmasına kısa bir süre kala üyelerin istifası hâlinde yeni seçilecek Cumhurbaşkanının veya Türkiye Büyük Millet Meclisinin tasarrufunu önceden engelleyecek durumlarla karşılaşsak bunların daha sonra başka zincirleme etkileri olacağını da göz önünde bulundurmanız gerekiyor. Daha da geniş bir değerlendirme yapmak mümkün ama bizim burada önemseydiğimiz şey hukuka güvenin tesisi, hukuka güvenin yükseltilmesi, özellikle HSK'nin bu konuda çok önemli bir yerde durduğunun gözetilmesi ve buradan da hem toplumsal barışa hem de demokrasiye inancın yükseltilmesi yönünde tavır almak yönündedir; tutumumuz, görüşümüz bu. Bu nedenle biz, daha sonra boşalan üyeliklere seçilen değerli üyelerin... Aynı şekilde benim de belirtmem gerekiyor, şahıslarla ilgili en ufak bir tartışma, bir tereddüt, bir polemik söz konusu değildir. Bunların bir kısmı benim meslektaşım, birlikte üniversitede görev yaptığım insanlardır. Bunlarla ilgili en ufak bir tereddüt yok ama usul esasa takaddüm eder kaidesini de kuralını da bu önemli kuralı da gözeterek hukuksal güvenlik, hukuk devleti, toplumsal barış ve demokrasi çerçevesinde bunları önceleyen bir tutumun ülkemize ve toplumumuza daha faydalı olacağı kanısındayız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, bazı konularda bir boşlukla ilgili olaylar değerlendirildi, boşluk olmadığıyla ilgili bazı açıklamaları yapmak istiyorum müsaadenizle. Anayasa'nın 159'uncu maddesinin değişik dördüncü düzenlenmesinde aynen şu ifade geçiyor Mithat Hocam, buna dikkatinizi çekmek isterim: "Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir." Anayasa'da amir hüküm var. Aynı zamanda, 6087 sayılı Hâkim ve Savcılar Kurulu Kanunu'na değişiklik yapılmadan önce yasa koyucu 27'nci maddede aynen şunu söylemiş: "Herhangi bir nedenle boşalmasını takip eden 60 gün içinde kalan süreyi tamamlamak üzere yeni üyelerin seçimi yapılır." ama daha sonra çıkan kanunla bu hüküm kaldırılmış ve onun yerine getirilen hükümle beraber üyelerin dört yıl içerisinde seçileceği karara bağlanmış. Anayasa'da ve yasada çok açık ve seçik olarak bu düzenlenmiş. Dolayısıyla bir üyenin dört yıl için seçileceği amir bir hüküm ve siz dört yıl için seçilen bir üyeyi biz kurul seçeceğiz diye süresini azaltarak, değerlendirerek yapmak hem yasaya açık bir şekilde hem de Anayasa'ya aykırı olacağından dolayı tutumum üzerinde herhangi bir değişiklik öngörmüyorum. Usul tartışmasını dinledim, değerlendirdim, yöntemimde bir değişiklik yoktur ve şimdi...

MİTHAT SANCAR (Şanlıurfa) - Bir cümle eklememe izin verin, kayda geçsin.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Öncelikle bir karar olarak usulde bir değişiklik yapmıyoruz ve görüşleri değerlendirdim, tutumumda bir değişiklik yoktur diyor, bunu karara bağlamış oluyorum.

Buyurun Mithat Bey.

MİTHAT SANCAR (Şanlıurfa) - Sadece kayda geçsin.

Şimdi, görev süresini belirleyen hüküm zaten olmak zorunda; dört yıl. "Seçilen üye dört yıl için görev yapar." diyor. O üyeyi seçmiş oluyoruz biz. Peki, onun görevi herhangi bir nedenle sona ererse...

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Onu da düzenlenmiş zaten değişiklik yapılan o madde zaten. Anayasa'da o madde; değişik madde o madde.

MİTHAT SANCAR (Şanlıurfa) - O değil, madde 159'da açık hüküm olmadığı, sadece "Dört yıl için seçilir." diyor. Boşalan üyelerle ilgili bir hüküm yok, kanunda da yok. Şimdi boşluktan söz etmemizin nedeni bu Sayın Başkan.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Yok. Bakın, değerli arkadaşlar, 6087 sayılı Kanun'un eski kanunundaki 27'inci maddesinde bu düzenleme varken daha sonraki çıkan Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu'muzda bu düzenleme 18'inci maddede düzenlenmiş. İsterseniz aynen maddenin tamamını okuyayım: "Türkiye Büyük Millet Meclisince dört yıl için seçilir." hükmü getirilmiş. Yani önceki kanunda öyle düzenleme yapılırken o ortadan kaldırılarak onun yerine konan değerlendirmede dört yıl için seçileceği düzenlenmiş. Dolayısıyla herhangi bir boşluk yok o konuda. Müsaade ederseniz biz toplantımıza devam edelim.

MİTHAT SANCAR (Şanlıurfa) - Sadece kayıtlara geçecek olan notumu tamamlayayım Sayın Başkan. Şöyle, biz, şimdi, bir üye ya da beş üye seçeceğiz ve bu üyelerin niteliklerini bu Karma Komisyon ve Genel Kurul gözetecek, ona göre karar verecek. Seçtiğimiz üye dört yıl görev yapar prensip olarak, eğer boşalma olursa o süre içinde görevini yürütemeyecek bir durum ortaya çıkarsa ne yapılacağı belli değil. Sadece o şahıs dört yıl, bizim seçtiğimiz o üye dört yıl görev yapar. Peki, o üye görevini sürdüremeyecek duruma geldi, yeni üye seçtik. Biz, üyelik süresini üyenin değil, üyeliğin süresini esas alırsak daha doğru yaparız diye düşünüyorum. Bu notu da kayda geçsin diye dile getiriyorum.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Teşekkür ediyorum.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Değerli Hocam, kurul dört yıllığına seçilir derse yüzde yüz doğrusunuz. Kurul dört yıllığına seçilmiyor, üyeler seçiliyor; bunu ayırırsak...

MİTHAT SANCAR (Şanlıurfa) - Fakat şöyle Sayın Yıldız, Yüksek Seçim Kurulunda da aynı durum. Sadece şunu söylemeye çalışıyorum: Şimdi önümüze geleni biz seçtik, bizden sonra yani bu dört yıl için görev boşaldı, gelecek dört yılda o kişinin boşalması hâlinde bir seçim daha yapılacak, isimler gelecek yani o üye dört yıl görev yapar diye, yani seçtiğimiz üye dört yıl üyelik olarak esas alınır yani hani, benim oradaki görüşüm...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Değerli arkadaşlar, şimdi gündemimize devam ediyoruz.

IV.- ALT KOMİSYONLAR

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 159'uncu maddesi gereğince, Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeliği adaylarının seçimiyle ilgili olarak alt komisyon kurulması

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Değerli arkadaşlar, alt komisyon kurma noktasında bir önerge var, müsaade ederseniz onu okutmak istiyorum.

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığına

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 159'uncu maddesine göre Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeliği adaylarının seçimiyle ilgili olarak;

1) Beş kişiden oluşan bir alt komisyon kurulmasını,

2) Kurulacak alt komisyonun;

a. Çalışmalarında tam tutanak tutulmasını,

b. İhtiyaç duyması hâlinde çalışma konusuyla ilgili olarak Karma Komisyon adına yazışma yapmaya yetkili kılınmasını,

c. Aday adaylarının, ilan duyurusunda ve mevzuatta öngörülen başvuru şartlarını taşıyıp taşımadıklarını tespit ederek seçim evrakını hazırlamakla görevlendirilmesini,

3) Alt komisyonun raporunu, 29 Nisan 2005 Salı günü saat 12.00'ye kadar Karma Komisyon Başkanlığına sunması için süre verilmesini,

arz ve teklif ederiz. 22/4/2025

Mustafa Hamarat
Ordu

Osman Mesten
Bursa

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bu önergeyle kurulacak alt komisyon tarafından boşalan 5 HSK üyeliği için başvuran aday adaylarından başvuru ve seçime katılabilme şartlarını taşıyanların tespit edilmesi ve seçim evrakının hazırlanmasının sağlanması amaçlanmıştır.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Evet, değerli arkadaşlar, bu alt komisyon kurulmasıyla ilgili konuda görüşlerini beyan etmek isteyen arkadaşlarımız varsa onlara ben sırasıyla söz vermek isterim.

Yok.

O zaman, direkt, şimdi, 5 kişi seçeceğiz Sayın Başkanım.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Bir saniye, dağılımı nasıl yaptınız Başkanım?

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - 2-1-1-1 yani 2 AK PARTİ, 1 CHP, 1 MHP, 1 DEM PARTİ olarak değerlendirdik.

Genelde teamüllerimiz o şekilde geçmiş dönemde de. 5 alt üyemizi değerlendireceğiz.

Evet, bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, birer tane üye söylerseniz siz efendim...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Süleyman Bülbül, Aydın Milletvekilimiz.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Süleyman Bülbül Bey, CHP'den.

Sayın Başkanım, sizden kim?

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Halil Bey.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Halil Bey.

MURAT ALPARSLAN (Ankara) - Orhan Bey.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Orhan Bey ve Başkanım, siz Murat Bey.

MİTHAT SANCAR (Şanlıurfa) - Mehmet Rüştü Tiryaki Bey.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Rüştü Bey.

Tamam, 5 kişiden kurulu komisyonumuz bizim çalışmalarımız bittiği zaman, hemen komisyon kendi aralarında seçilerek, başkanını ve başkan vekillerini görevlendirecekler, Komisyon çalışmalarına başlayacak ve ona göre değerlendirmelerimizi yapacağız.

Değerli arkadaşlar, alt komisyon listesini okutuyorum:

AK PARTİ Grubundan Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı, Ankara Milletvekili Murat Alparslan; Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül; Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubundan Batman Milletvekili Mehmet Rüştü Tiryaki ve Milliyetçi Hareket Partisi Grubundan Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alt komisyon üyelerimize çalışmalarında başarılar diliyorum.

29 Nisan Salı günü saat 12.00'ye kadar alt komisyonumuzun raporunu Başkanlığımıza sunması uygun olacaktır çalışmalar noktasında.

Alt komisyon üyelerimizin bugün bu toplantımızı takip eden salonda kalıp ilk toplantılarını yaparak başkan ve başkan vekilini de belirlemeleri gerekmektedir.

Bir sonraki toplantımızın -burası çok önemli değerli arkadaşlar- üyeleri seçmek üzere, adayları seçmek üzere 6 Mayıs 2025 Salı günü saat 15.00'te 3'üncü kat 5 numaralı toplantı salonunda yapılmasını öneriyorum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Başkanım, biraz daha, bir yarım saat daha geciktirseniz iyi olur. Bizim grup uzuyor çünkü.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - Meclis Genel Kurulu başlıyor ya 15.00'te.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - 15.30 diyelim.

BAŞKAN YUSUF BEYAZIT - 15.30 diyelim. Sabah gruplar var da onun için.

Çok değerli milletvekili arkadaşlarım, inşallah, mayıs ayında görüşmek üzere toplantıyı kapatıyorum.

Hayırlı uğurlu olsun.

Kapanma Saati: 15.46